

Naziv pravnog akta EU: Direktiva 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informatičkom društvu

CELEX broj: 32001L0029

Prevod:

Lingvistička redaktura:

Stručna redaktura:

Pravna redaktura:

**Direktiva 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća
od 22. svibnja 2001.
o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informatičkom društvu**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegove članke 47(2), 55 i 95, uzimajući u obzir prijedlog Komisije¹, uzimajući u obzir mišljenje Ekonomskog i socijalnog odbora², djelujući u skladu s procedurom utvrđenom u članku 251. Ugovora³,

S obzirom na sljedeće:

(1) Ugovor predviđa uspostavu unutarnjeg tržišta i uvođenje sustava koji će osigurati da natjecanje na unutarnjem tržištu ne bude poremećeno. Usklađivanje zakona država članica o autorskom i srodnim pravima doprinosi ostvarenju tih ciljeva.

(2) Europsko vijeće, na sastanku na Krfu 24. i 25. lipnja 1994., naglasilo je potrebu stvaranja općeg i fleksibilnog pravnog okvira na razini Zajednice kako bi se potaknuo razvoj informatičkog društva u Europi. To zahtijeva, *inter alia*, postojanje unutarnjeg tržišta za nove proizvode i usluge. Bitni zakoni Zajednice kojima bi se osigurao takav regulatorni okvir već postoje ili je proces njihovog usvajanja već u poodmakloj fazi. Autorsko i srodna prava igraju važnu ulogu u ovom kontekstu jer štite i stimuliraju razvoj i plasiranje novih proizvoda i usluga na tržište te stvaranje i korištenje njihova kreativnog sadržaja.

(3) Predloženo usklađivanje pomoći će ostvarivanju četiriju sloboda unutarnjeg tržišta i povezano je s poštivanjem osnovnih načela prava, a posebno vlasništva, uključujući intelektualno vlasništvo, te sa slobodom izražavanja i javnim interesom.

(4) Usklađeni pravni okvir za autorsko i srodna prava, uz povećanu pravnu sigurnost i pružanje visoke razine zaštite za intelektualno vlasništvo, poticat će značajne investicije u kreativnost i inovacije, uključujući mrežnu infrastrukturu, te će zauzvrat dovesti do gospodarskog rasta i povećanja konkurentnosti europske industrije što se tiče osiguravanja sadržaja, ali i informacijskih tehnologija te općenito širokog spektra industrijskih i kulturnih sektora. To će očuvati zaposlenost i potaknuti otvaranje novih radnih mjesta.

(5) Tehnološki razvoj je multiplicirao i razgranao vektore za stvaranje, proizvodnju i korištenje. Iako nema potrebe za novim konceptima za zaštitu intelektualnog vlasništva, aktualni zakon o autorskom i srodnim pravima trebao bi biti prilagođen i dopunjen kako bi adekvatno odgovorio gospodarskim realitetima, kao što su novi oblici korištenja.

¹ Sl. gl. C 108, 7.4.1998., str. 6 i Sl. gl. C 180, 25.6.1999., str. 6

² Sl. gl. C 407, 28.12.1998., str. 30

³ Mišljenje Europskog parlamenta od 10. veljače 1999. (Sl. gl. C 150, 28.5.1999., str. 171), Zajedničko stajalište Vijeća od 28. rujna 2000. (Sl. gl. C 344, 1.12.2000., str 1.) i Odluka Europskog parlamenta od 14. veljače 2001. (još neobjavljena u Službenim novinama), Odluka Vijeća od 9. travnja 2001.

(6) Bez usklađivanja na razini Zajednice, zakonodavne aktivnosti na nacionalnoj razini koje su već otpočele u velikom broju država članica kako bi se odgovorilo tehnološkim izazovima mogle bi rezultirati znatnim razlikama u zaštiti, a samim tim i ograničenjima u slobodi kretanja usluga i proizvoda koji utjelovljuju ili su zasnovani na intelektualnom vlasništvu, što će voditi rascjepkanosti unutarnjeg tržišta i zakonskoj nekonzistentnosti. Učinak takvih pravnih razlika i nesigurnosti će biti i veći s daljnjim razvojem informatičkog društva, koje je već uvelike povećalo prekograničnu eksploataciju intelektualnog vlasništva. Razvoj informatičkog društva trebao bi i zasigurno će se nastaviti. Značajne pravne razlike i nesigurnosti u zaštiti mogle bi ometi razvoj tržišta za nove proizvode i usluge koji sadrže autorsko i srodna prava.

(7) Prema tome, pravni okvir Zajednice za zaštitu autorskog i srodnih prava mora također biti prilagođen i dopunjen onoliko koliko je potrebno da unutarnje tržište funkcionira bez poteškoća. S tim ciljem, oni nacionalni propisi o autorskom i srodnim pravima koji znatno variraju od jedne do druge države članice ili koji prouzrokuju pravnu nesigurnost ometajući nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta i pravilan razvoj informatičkog društva u Europi, trebaju biti prilagođeni, a protuslovni odgovori država članica na tehnološki razvoj trebali bi biti izbjegnuti, dok razlike koje nepovoljno ne utječu na funkcioniranje unutarnjeg tržišta nije potrebno uklanjati ili sprječavati.

(8) Različite socijalne, društvene i kulturalne implikacije informatičkog društva zahtijevaju da se u obzir uzmu posebne karakteristike sadržaja proizvoda i usluga.

(9) Bilo kakvo usklađivanje autorskog i srodnih prava mora za osnovu imati visoku razinu zaštite, jer su ta prava od ključne važnosti za intelektualno stvaranje. Njihova zaštita pomaže da se osigura zadržavanje i razvoj kreativnosti u interesu autora, izvođača, producenata, konzumenata, kulture, industrije, kao i javnosti općenito. U skladu s tim, intelektualno vlasništvo prepoznato je kao integralni dio vlasništva.

(10) Da bi nastavili s kreativnim i umjetničkim radom, autori ili izvođači moraju dobiti odgovarajuću naknadu za korištenje svojih djela, isto kao i producenti da bi mogli financirati taj rad. Za proizvodnju fonograma, filmova ili multimedijских proizvoda, kao i za usluge, kao što su usluge „po zahtjevu“, potrebne su znatne investicije. Adekvatna pravna zaštita prava intelektualnog vlasništva je nužna da bi se zajamčila dostupnost spomenute naknade i pružila prilika za zadovoljavajući povrat investicije.

(11) Rigorozan, učinkovit sustav za zaštitu autorskog i srodnih prava jedan je od glavnih načina za osiguravanje potrebnih resursa za europsko kulturno stvaralaštvo i produkciju te za očuvanje neovisnosti i digniteta umjetničkih stvaratelja i izvođača.

(12) Adekvatna zaštita autorskih djela i sadržaja srodnih prava također je od velike važnosti sa stajališta kulture. Članak 151. Ugovora zahtijeva od Zajednice da u svom djelovanju u obzir uzme i kulturne aspekte.

(13) Zajednička potraga za, i konzistentna primjena na europskoj razini tehničkih mjera za zaštitu djela i drugih sadržaja i za pružanje potrebnih informacija o pravima su neophodni utoliko što je krajnji cilj tih mjera da omogućе djelotvornost načela i jamstava postavljenih u zakonu.

(14) Ovom se direktivom želi promovirati učenje i kultura na način da se štite djela i drugi sadržaji, ali i dopuštaju iznimke ili ograničenja u javnom interesu u svrhu edukacije i podučavanja.

(15) Diplomatska konferencija održana pod pokroviteljstvom Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (WIPO) u prosincu 1996. rezultirala je usvajanjem dva nova ugovora: WIPO ugovora o autorskom pravu i WIPO ugovora o izvedbama i fonogramima, koji se bave zaštitom autora, odnosno izvođača i proizvođača fonograma. Navedeni ugovori u znatnoj mjeri osuvremenjuju međunarodnu zaštitu autorskog i srodnih prava, ništa manje i u odnosu na takozvanu „digitalnu agendu“, te unaprjeđuju načine borbe protiv piratstva diljem svijeta. Zajednica i većina država članica već su potpisale ove ugovore i proces stvaranja uvjeta za ratifikaciju ovih ugovora od strane Zajednice i država članica je otpočeo. Ova direktiva također služi da se ispuni veliki broj novih međunarodnih obveza.

(16) Odgovornost za aktivnosti u mrežnom okružju tiče se ne samo zaštite autorskog i srodnih prava nego i drugih oblasti, kao što su zaštita od klevete, dovođenja u zabludu kroz oglašavanje ili povrede žiga, a horizontalno je obrađena u Direktivi 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informatičkog društva, posebno o elektronskoj trgovini na unutarnjem tržištu („Direktiva o elektronskoj trgovini“)⁴, koja pojašnjava i harmonizira razna pravna pitanja u vezi s uslugama informatičkog društva uključujući elektronsku trgovinu. Ova bi se direktiva trebala provoditi u vremenskom roku sličnom onom za provedbu Direktive o elektronskoj trgovini pošto ta direktiva daje usklađen okvir načela i propisa relevantnih *inter alia* za važne dijelove ove direktive. Ova direktiva ne dovodi u pitanje propise u vezi s odgovornosti iz Direktive o elektronskoj trgovini.

(17) Potrebno je, posebno u svjetlu zahtjeva koji proizlaze iz digitalnog okružja, osigurati da udruge za kolektivno upravljanje dosegnu višu razinu racionalizacije i transparentnosti što se tiče usklađenosti s pravilima konkurencije.

(18) Ova direktiva ne dovodi u pitanje postupke u državama članicama u vezi s upravljanjem pravima, kao što je proširena kolektivna licenca.

(19) Moralna prava nositelja prava trebala bi biti ostvarivana u skladu s propisima država članica i odredbama Bernske konvencije za zaštitu književnih i umjetničkih djela, WIPO ugovora o autorskom pravu i WIPO ugovora o izvedbama i fonogramima. Takva moralna prava ostaju izvan djelokruga ove direktive.

(20) Ova direktiva je zasnovana na načelima i pravilima postavljenim u direktivama koje su trenutačno na snazi u ovoj oblasti, posebno direktivama 91/250/EEZ⁵, 92/100/EEZ⁶, 93/83/EEZ⁷, 93/98/EEZ⁸ i 96/9/EZ⁹, te širi ta načela i pravila i stavlja ih u kontekst informatičkog društva. Odredbe ove direktive ne bi trebale dovoditi u pitanje odredbe gore navedenih direktiva, osim ako nije drugačije predviđeno ovom direktivom.

(21) Ova direktiva trebala bi definirati opseg postupaka koje obuhvaća pravo umnožavanja što se tiče različitih korisnika. To bi trebalo biti urađeno u skladu s *acquis communautaire*. Potrebno je napraviti široku definiciju tih postupaka kako bi se osigurala pravna sigurnost na unutarnjem tržištu.

(22) Cilj osiguravanja odgovarajuće potpore za diseminaciju sadržaja kulture ne smije biti postignut žrtvovanjem striktno zaštite prava ili toleriranjem protuzakonitih oblika distribucije krivotvorenih ili piratskih djela.

(23) Ova direktiva bi nadalje trebala uskladiti pravo autora na prenošenje sadržaja javnosti. To pravo trebalo bi razumijevati u širem smislu da pokriva sve postupke prenošenja sadržaja javnosti koji se ne događaju na mjestu odakle se prijenos vrši. To pravo bi trebalo obuhvatiti bilo kakvu transmisiju ili retransmisiju djela javnosti žicom ili bežičnim putem, uključujući radiodifuzijsko emitiranje. Ovo pravo ne bi trebalo obuhvaćati bilo koji drugi postupak.

⁴ Sl. gl. L 178, 17.7.2000, str. 1

⁵ Direktiva Vijeća 91/250/EEZ od 14. svibnja 1991. o pravnoj zaštiti računalnih programa (Sl. novine L 122, 17.5.1991., str. 42). Direktiva na način kako je izmijenjena i dopunjena Direktivom 93/98/EEZ.

⁶ Direktiva Vijeća 92/100/EEZ od 19. studenoga 1992. o pravu zakupa i pravu posudbe i o određenim pravima srodnim autorskom pravu u području intelektualnog vlasništva (Sl. novine L 346, 27.11.1992., str. 61). Direktiva na način kako je izmijenjena i dopunjena Direktivom 93/98/EEZ.

⁷ Direktiva Vijeća 93/83/EEZ od 27. rujna 1993. o usklađivanju određenih pravila koja se odnose na autorsko pravo i srodna prava, primjenjivih na emitiranje preko satelita i kabelsku retransmisiju (Sl. novine L 248, 6.10.1993. str. 15).

⁸ Direktiva vijeća 93/98/EEZ od 29. oktobra 1993. kojom se harmonizira trajanje zaštite autorskog i određenih srodnih prava (Sl. novine L 290, 24.11.1993., str 9)

⁹ Direktiva 96/9/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 11. ožujka 1996. o pravnoj zaštiti baza podataka (Sl. novine L 77, 27.3.1996., str. 20).

(24) Pravo stavljanja sadržaja na raspolaganje javnosti, navedenih u članku 3(2), trebalo bi razumijevati na način da pokriva sve postupke stavljanja na raspolaganje javnosti tih sadržaja, koji se ne događaju na mjestu gdje se sam postupak vrši, i na način da ne pokriva bilo koje druge postupke.

(25) Pravnu nesigurnost što se tiče prirode i razine zaštite postupaka transmisije „po zahtjevu“ autorskih djela i sadržaja zaštićenih srodnim pravima kroz mrežne sustave trebalo bi prevazići pružanjem usklađene zaštite na razini Zajednice. Trebalo bi biti jasno da svi nositelji prava koje priznaje ova direktiva trebaju imati isključivo pravo stavljanja na raspolaganje javnosti autorskih djela ili bilo kakvih drugih sadržaja putem interaktivne transmisije „po zahtjevu“. Takve interaktivne transmisije „po zahtjevu“ karakterizira činjenica da im javnost može pristupiti s mjesta i u vrijeme koje korisnik sam odabere.

(26) S obzirom na stavljanje na raspolaganje „po zahtjevu“ od strane emitera njihovih radijskih ili televizijskih produkcija koje sadrže glazbu s komercijalnih fonograma, odnosno koja je njihov integralni dio, potrebno je poticati sporazume o kolektivnom licenciranju kako bi se olakšalo razjašnjenje o kojim pravima se radi.

(27) Osiguravanje fizičkih sadržaja koji će omogućiti ili će se preko njih vršiti prijenos samo po sebi ne predstavlja prijenos u značenju iz ove direktive.

(28) Zaštita autorskog prava prema ovoj direktivi uključuje isključivo pravo kontrole distribucije djela inkorporiranih u predmete. Prva prodaja u Zajednici originala djela ili njegovih kopija od strane nositelja prava ili uz njegovu suglasnost iscrpljuje pravo kontrole preprodaje tog predmeta u Zajednici. To pravo ne bi trebalo biti iscrpljeno u odnosu na original ili njegove kopije koje prodaje nositelj prava ili se prodaju uz njegovu suglasnost izvan Zajednice. Pravo iznajmljivanja i pravo posudbe za autore ustanovljeni su u Direktivi 92/100/EEZ. Pravo distribucije predviđeno ovom direktivom ne dovodi u pitanje odredbe u vezi s pravima iznajmljivanja i posudbe sadržanim u Poglavlju I te direktive.

(29) Pitanje iscrpljenja ne pojavljuje se u slučaju usluga i posebno on-line usluga. To je također primjenjivo u odnosu na materijalnu kopiju djela ili drugog sadržaja sačinjenog od strane korisnika takve usluge uz suglasnost nositelja prava. Prema tome, isto se primjenjuje i na iznajmljivanje i posudbu originala ili kopija djela ili drugih sadržaja koji su po prirodi usluge. Za razliku od CD-ROM-a ili CD-I-ja, gdje je intelektualno vlasništvo inkorporirano u materijalni medij, odnosno u robni artikl, svaka on-line usluga je u stvari čin koji bi trebao biti podložan odobrenju kada je to predviđeno autorskim ili srodnim pravima.

(30) Prava navedena u ovoj direktivi mogu biti prenošena, dodjeljivana ili predmetom dodjele ugovorne licence, bez dovođenja u pitanje relevantnih nacionalnih propisa o autorskom i srodnim pravima.

(31) Pravičan balans prava i interesa između različitih kategorija nositelja prava, kao i između različitih kategorija nositelja prava i korisnika zaštićenih sadržaja, mora biti očuvan. Postojeće iznimke i ograničenja prava postavljena od strane država članica moraju biti reevaluirani u svjetlu novog elektroničkog okružja. Postojeće razlike u iznimkama i ograničenjima koji se odnose na određene zabranjene postupke imaju izravan negativan učinak na funkcioniranje unutarnjeg tržišta u oblasti autorskog i srodnih prava. Takve razlike bi mogle postati i izraženije u pogledu daljnjeg razvoja prekograničnog korištenja djela i prekograničnih aktivnosti. Da bi se osiguralo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, takve iznimke i ograničenja bi trebalo skladnije definirati. Stupanj njihove usklađenosti trebao bi biti temeljen na učinku što ga imaju na lakoću funkcioniranja unutarnjeg tržišta.

(32) U ovoj su direktivi detaljno pobrojane iznimke i ograničenja prava reprodukcije i prava prenošenja sadržaja javnosti. Neke iznimke i ograničenja se odnose samo na pravo reprodukcije, u odgovarajućem slučaju. Ta lista u obzir uzima različite pravne tradicije u državama članicama dok u isto vrijeme teži osigurati da unutarnje tržište funkcionira. Države članice bi trebale ostvariti usklađenu primjenu tih iznimaka i ograničenja, što će biti ocijenjeno prilikom revizije provedbenih propisa u budućnosti.

(33) Isključivo pravo reprodukcije trebalo bi biti podložno iznimci kojom se dopuštaju određeni postupci privremene reprodukcije, a to su kratkotrajne ili slučajne reprodukcije, koji čine integralni i bitan dio tehnološkog procesa i obavljaju se jedino u svrhu omogućavanja učinkovite transmisije u mreži između trećih osoba preko posrednika ili legalnog korištenja djela ili drugog sadržaja. Predmetni postupci ne smiju imati vlastitu, odvojenu ekonomsku vrijednost. U mjeri u kojoj ispunjavaju te uvjete, ova iznimka bi trebala uključivati i postupke koji omogućuju pretraživanje podataka, kao i postupke predpohranjivanja, uključujući one koji omogućuju transmisijskim sustavima da efikasno funkcioniraju, pod uvjetom da posrednik ne modificira informacije i ne upliće se u legalno korištenje tehnologije, na široko priznate i korištene u industriji, te postupke pribavljanja podataka o korištenju informacija. Korištenje bi se trebalo smatrati legalnim kada je odobreno od strane nositelja prava ili kada nije ograničeno zakonom.

(34) Države članice bi trebale imati mogućnost da odrede određene iznimke ili ograničenja onda kada je to potrebno za, na primjer, obrazovne i znanstvene svrhe, za dobrobit javnih institucija kao što su knjižnice i arhive, u svrhu novinskog izvješćivanja, za citate, za korištenje od strane osoba s invalidnošću, za potrebe javne sigurnosti i za potrebe upravnih i sudskih postupaka.

(35) U određenim slučajevima iznimki ili ograničenja, nositelji prava bi trebali dobiti pravičnu naknadu kojom će na adekvatan način biti kompenzirano korištenje njihovih zaštićenih djela i ostalih zaštićenih sadržaja. Prilikom određivanja oblika, detaljnog postupka i moguće visine te pravične naknade, u obzir bi trebalo uzeti posebne okolnosti svakog od slučajeva. Kada se procjenjuju te okolnosti, vrijedan kriterij bila bi potencijalna šteta nositeljima prava koja rezultira iz odnosnog postupka. U slučajevima u kojima su nositelji prava već isplaćeni u nekom drugom obliku, na primjer kao dio licencne naknade, možda nema potrebe za posebnom ili odvojenom isplatom. U vezi s visinom pravične naknade u potpunosti bi trebalo uzeti u obzir stupanj korištenja mjera tehničke zaštite navedenih u ovoj direktivi. U određenim situacijama, gdje bi šteta za nositelja prava bila minimalna, možda i ne nastane obveza plaćanja.

(36) Države članice mogu predvidjeti pravičnu nadoknadu za nositelje prava i onda kada se primjenjuju neobvezni propisi o iznimkama i ograničenjima koji ne zahtijevaju takvu nadoknadu.

(37) Postojeće nacionalne sheme o reprografiji, gdje postoje, ne stvaraju veće prepreke funkcioniranju unutarnjeg tržišta. Državama članicama bi trebalo omogućiti da odrede iznimke ili ograničenja u vezi s reprografijom.

(38) Državama članicama bi trebalo omogućiti da odrede iznimku od ili ograničenje prava umnožavanja za određene vrste reprodukcije audio, vizualnog i audiovizualnog materijala za privatne potrebe, uz pravičnu nadoknadu. To može uključivati uvođenje ili nastavak shema naknada kojima se nadoknađuje šteta nositeljima prava. Iako razlike između tih shema naknada utječu na funkcioniranje unutarnjeg tržišta, te razlike, što se tiče analognog privatnog umnožavanja, ne bi trebale imati značajniji učinak na razvoj informatičkog društva. Vjerojatnije je da će digitalno privatno kopiranje biti raširenije i imati veći ekonomski učinak. Prema tome, svakako bi u obzir trebalo uzeti razlike između digitalnog i analognog privatnog kopiranja i između njih bi u određenom pogledu trebalo raditi distinkciju.

(39) Kada primjenjuju iznimke ili ograničenja na privatno kopiranje, države članice bi u obzir trebale uzeti tehnološki i ekonomski razvoj, posebno što se tiče digitalnog privatnog kopiranja i shema naknada, kada su dostupne učinkovite mjere tehničke zaštite. Takve iznimke ili ograničenja ne bi trebale sprječavati korištenje tehničkih mjera ili njihovu primjenu protiv izbjegavanja propisa.

(40) Države članice mogu predvidjeti iznimku ili ograničenje u korist određenih neprofitnih ustanova, kao što su javno dostupne knjižnice i ekvivalentne institucije, kao i arhive. Međutim, to bi trebalo biti ograničeno na određene posebne slučajeve obuhvaćene pravom umnožavanja. Takva iznimka ili ograničenje ne bi trebalo pokrivati postupke korištenja u kontekstu on-line dostave zaštićenih djela i drugih sadržaja. Ova direktiva ne bi trebala prejudicirati mišljenje država članica da odstupe od ekskluzivnog prava javne posudbe u skladu s člankom 5. Direktive 92/100/EEZ. Prema tome, treba promovirati posebne ugovore ili licence koji, bez stvaranja nejednakosti, favoriziraju neprofitne ustanove i diseminacijsku svrhu kojoj one služe.

(41) Kada se primjenjuje iznimka ili ograničenje u odnosu na kratkotrajne snimke načinjene od strane radiodifuznih organizacija, podrazumijeva se da vlastiti kapaciteti emitera uključuju i one od osobe koja djeluje u ime i pod odgovornosti radiodifuzne organizacije.

(42) Kada se primjenjuje iznimka ili ograničenje u svrhu nekomercijalnih obrazovnih aktivnosti i znanstvenih istraživanja, uključujući učenje na daljinu, nekomercijalna priroda dotične aktivnosti treba biti određena tom aktivnosti kao takvom. Organizacijska struktura i načini financiranja dotične ustanove nisu odlučujući faktori u ovom pogledu.

(43) U svakom slučaju važno je za države članice da usvoje sve potrebne mjere kako bi olakšale pristup djelima osobama s invaliditetom koji predstavlja prepreku korištenju samih djela, te da posebnu pozornost obrate na dostupne formate.

(44) Kada se primjenjuju iznimke i ograničenja predviđena ovom direktivom, trebali bi biti izvršavani u skladu s međunarodnim obvezama. Takve iznimke i ograničenja ne mogu se primjenjivati na način koji prejudicira legitimne interese nositelja prava ili koji je u sukobu s normalnim načinom korištenja njegovog djela ili drugog sadržaja. Propisivanje takvih iznimki i ograničenja od strane država članica trebalo bi, na poseban način, odgovarajuće odražavati povećani ekonomski učinak koji takve iznimke ili ograničenja mogu imati u kontekstu novog elektronskog okružja. Prema tome, opseg određenih iznimki ili ograničenja možda će se morati smanjivati kada se radi o određenim novim načinima korištenja autorskih djela i drugih sadržaja.

(45) Iznimke i ograničenja navedeni u članku 5(2) i (4) ne bi, međutim, trebali sprječavati definiranje ugovornih odnosa osmišljenih da osiguraju pravičnu naknadu za nositelje prava u mjeri u kojoj to dopuštaju nacionalni zakoni.

(46) Pribjegavanje medijaciji moglo bi pomoći korisnicima i nositeljima prava da riješe sporove. Komisija bi, u suradnji s državama članicama unutar Kontaktnog odbora, trebala uraditi studiju o novim pravnim načinima rješavanja sporova u vezi s autorskim i srodnim pravima.

(47) Tehnološki razvoj će omogućiti nositeljima prava da iskoriste tehničke mjere osmišljene da spriječe ili ograniče postupke koje nije odobrio nositelj autorskog, prava srodnih autorskom ili sui generis prava na bazu podataka. Međutim, opasnost je u tome da može doći do nelegalnih aktivnosti kojima bi se omogućilo ili olakšalo zaobilaženje tehničke zaštite predviđene tim mjerama. Kako bi se izbjegla fragmentacija pravnih pristupa, što bi potencijalno moglo omesti funkcioniranje unutarnjeg tržišta, postoji potreba da se osigura usklađena pravna zaštita protiv zaobilaženja primijenjenih tehničkih mjera i protiv nabave uređaja i proizvoda ili usluga u te svrhe.

(48) Takva pravna zaštita bi trebala biti predviđena u odnosu na tehničke mjere koje efektivno ograničavaju postupke koje nije odobrio nositelj autorskog, prava srodnih autorskom ili sui generis prava na bazu podataka, međutim, bez ometanja normalnog funkcioniranja elektronske opreme i sprječavanja tehnoloških poboljšanja. Takva pravna zaštita ne implicira obvezu kreiranja uređaja, proizvoda, komponenti ili usluga koji će korespondirati tehničkim mjerama, dok god takvi uređaji, proizvodi, komponente ili usluge ne potpadaju pod zabranu iz članka 6. Takva pravna zaštita bi trebala poštivati proporcionalnost i ne bi trebala zabranjivati one uređaje ili aktivnosti koji imaju komercijalno značajnu svrhu ili se mogu koristiti i u drugu svrhu osim zaobilaženja tehničke zaštite. Ta zaštita posebice ne bi trebala ometati istraživanja u oblasti kriptografije.

(49) Pravna zaštita tehničkih mjera ne dovodi u pitanje primjenu bilo kojih nacionalnih propisa kojima se može zabraniti privatno posjedovanje uređaja, proizvoda ili komponenti za zaobilaženje tehničkih mjera zaštite.

(50) Takva usklađena pravna zaštita ne utječe na posebne propise o zaštiti utvrđene Direktivom 91/250/EEZ. Posebice se ne bi trebala odnositi na zaštitu tehničkih mjera korištenih u vezi s računalnim programima, kojom se bavi jedino ta direktiva. Ne bi trebala kočiti niti sprječavati razvoj ili korištenje bilo kojeg načina zaobilaznja tehničkih mjera zaštite koji je nužan za omogućavanje postupaka koji se poduzimaju u skladu s odredbama članka 5(3) ili članka 6. Direktive 91/250/EEZ. Članci 5. i 6. te direktive jedini predviđaju iznimke ekskluzivnih prava primjenjivih na računalne programe.

(51) Pravna zaštita tehničkih mjera primjenjuje se bez dovođenja u pitanje javnog interesa, sukladno članku 5., ili javne sigurnosti. Države članice bi trebale poticati dobrovoljne mjere poduzete od strane nositelja prava, uključujući zaključivanje i provedbu sporazuma između nositelja prava i drugih zainteresiranih strana, koje će omogućiti ostvarivanje ciljeva određenih iznimki ili ograničenja predviđenih nacionalnim zakonima u skladu s ovom direktivom. U nedostatku takvih dobrovoljnih mjera ili sporazuma unutar razumnog vremenskog roka, države članice bi trebale poduzeti odgovarajuće mjere kako bi osigurale da nositelji prava za beneficijare takvih iznimki ili ograničenja osiguraju odgovarajuće načine da od njih imaju koristi, tako što će modificirati primijenjene tehničke mjere ili na druge načine. Međutim, kako bi se izbjegla zloraba takvih mjera koje poduzimaju nositelji prava, uključujući one u okviru sporazuma, ili poduzetih od strane države članice, bilo kakve tehničke mjere primijenjene u provedbi takvih mjera bi trebale uživati pravnu zaštitu.

(52) Kada primjenjuju iznimke ili ograničenja za privatno kopiranje u skladu s člankom 5(2)(b), države članice bi trebale isto tako poticati korištenje dobrovoljnih mjera kojima se omogućuje ostvarivanje ciljeva takve iznimke ili ograničenja. Ako, unutar razumnog vremenskog razdoblja, nisu poduzete takve dobrovoljne mjere kojima se omogućuje reprodukcija za privatne svrhe, države članice mogu poduzeti mjere da omoguće beneficijarima dotične iznimke ili ograničenja da se njome okoriste. Dobrovoljne mjere koje poduzimaju nositelji prava, uključujući sporazume između nositelja prava i drugih zainteresiranih strana, kao i mjere koje poduzimaju države članice, ne sprječavaju nositelje prava da koriste tehničke mjere koje su dosljedne iznimkama ili ograničenjima privatnog kopiranja iz nacionalnih zakona usklađenih s člankom 5(2)(b), uzimajući u obzir uvjet pravične naknade iz te odredbe i moguću diferencijaciju između različitih uvjeta korištenja u skladu s člankom 5(5), kao što je kontroliranje broja reprodukcija. Kako bi se spriječila zloraba tih mjera, bilo kakve tehničke mjere primijenjene u njihovoj implementaciji trebaju uživati pravnu zaštitu.

(53) Zaštita tehničkih mjera trebala bi osigurati sigurno okruženje za pružanje interaktivnih usluga „po zahtjevu“, na način da djelima ili drugim sadržajima korisnik može pristupiti s mjesta i u vrijeme koje odabere. Kada su takve usluge regulirane ugovornim sporazumima, prvi i drugi podstavak članka 6(4) se ne bi trebali primjenjivati. Neinteraktivni oblici on-line korištenja trebaju ostati podložni tim odredbama.

(54) Važan napredak je učinjen u međunarodnoj standardizaciji tehničkih sustava identifikacije djela i zaštićenih sadržaja u digitalnom formatu. U okruženju sve veće umreženosti, razlike između tehničkih mjera mogu dovesti do inkompatibilnosti sustava unutar Zajednice. Kompatibilnost i interoperabilnost različitih sustava treba biti poticana. Veoma poželjno bi bilo potaknuti razvoj globalnog sustava.

(55) Tehnološki razvoj će olakšati distribuciju djela, ponajprije na mrežama, i to će za sobom povući potrebu nositelja prava da se jasnije odrede djela ili drugi sadržaji, autor ili bilo koji drugi nositelj prava, te pruže informacije o terminima i uvjetima korištenja djela ili drugog sadržaja kako bi se lakšim učinilo upravljanje pravima povezanih s njima. Nositelje prava bi trebalo poticati da koriste oznake koje naznačuju, osim gore navedenih informacija, *inter alia* njihovo odobrenje kada se djela ili drugi sadržaji stavljaju na mrežu.

(56) Postoji, međutim, opasnost da bi se mogle izvršiti nelegalne aktivnosti kako bi se uklonile ili promijenile elektronske informacije o upravljanju autorskim pravom ili da bi se distribuirali, uvozili radi distribucije, emitirali, prenosili javnosti ili stavljali na raspolaganje javnosti djela ili drugi zaštićeni sadržaji s kojih su takve informacije uklonjene bez odobrenja. Da bi se izbjegli fragmentirani pravni pristupi koji bi potencijalno mogli omesti funkcioniranje unutarnjeg tržišta, postoji potreba za pružanjem usklađene pravne zaštite protiv bilo koje od tih aktivnosti.

(57) Bilo koji od gore navedenih informacijskih sustava upravljanja pravima može, ovisno od dizajna, u isto vrijeme procesuirati osobne podatke o obrascima korištenja zaštićenih sadržaja od strane pojedinaca i omogućiti praćenje on-line ponašanja. Ta tehnička sredstva, u njihovim tehničkim funkcijama, trebaju sadržavati osigurače privatnosti u skladu s Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u pogledu procesuiranja osobnih podataka i slobodnog kretanja takvih podataka¹⁰.

(58) Države članice trebaju predvidjeti djelotvorne sankcije i pravne lijekove za povrede prava i obveza, kako je utvrđeno ovom direktivom. One trebaju poduzeti sve potrebne mjere da bi osigurale primjenu tih sankcija i pravnih lijekova. Tako utvrđene sankcije trebaju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće te trebaju uključivati mogućnost traženja naknade štete i/ili sudsku zabranu i, u odgovarajućem slučaju, mogućnost podnošenja zahtjeva za zapljenu nelegalnog materijala.

(59) U digitalnom okružju može posebice doći do porasta korištenja usluga posrednika od strane trećih osoba za činjenje prekršajnih aktivnosti. U mnogim slučajevima posrednici su u najboljoj poziciji da zaustave takve prekršajne aktivnosti. Prema tome, bez dovođenja u pitanje bilo kakvih drugih raspoloživih sankcija i pravnih lijekova, nositelji prava bi trebali imati mogućnost tražiti sudsku zabranu protiv posrednika koji u mrežu unese zaštićeno djelo ili drugi zaštićeni sadržaj nad kojim je izvršena povreda od strane treće osobe. Ta mogućnost trebala bi biti raspoloživa čak i onda kada su postupci izvršeni od strane posrednika izuzeti prema članku 5. Uvjeti i modaliteti u vezi s takvim sudskim zabranama trebaju biti ostavljeni u nadležnosti nacionalnih zakona država članica.

(60) Zaštita pružena sukladno ovoj direktivi ne bi trebala dovoditi u pitanje nacionalne ili zakonske odredbe Zajednice u drugim oblastima, kao što je industrijsko vlasništvo, zaštita podataka, uvjetovani pristup, pristup javnim dokumentima i pravilo kronologije medijskog korištenja, koji mogu utjecati na zaštitu autorskog i srodnih prava.

(61) Kako bi se uskladile s WIPO ugovorom o izvedbama i fonogramima, direktive 92/100/EEZ i 93/98/EEZ trebaju biti izmijenjene i dopunjene.

USVOJILI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I

CILJ I PODRUČJE PRIMJENE

Članak 1.

Područje primjene

1. Ova direktiva se bavi pravnom zaštitom autorskog i srodnih prava u okviru unutarnjeg tržišta, s posebnim naglaskom na informatičko društvo.

2. Osim u slučajevima navedenim u članku 11., ova direktiva nedirnutim ostavlja i ni na koji način ne utječe na postojeće propise Zajednice u vezi sa:

- (a) pravnom zaštitom računalnih programa;
- (b) pravom iznajmljivanja, pravom posudbe i određenim pravima srodnim autorskom u području intelektualnog vlasništva;
- (c) autorskim i srodnim pravima primjenjivim na emitiranje programa preko satelita i na kabelsku retransmisiju;

¹⁰ Sl. gl. L 281, 23.11.1995., str 31

- (d) trajanjem zaštite autorskog i određenih srodnih prava;
- (e) pravnom zaštitom baza podataka;

POGLAVLJE II

PRAVA I IZNIMKE

Članak 2.

Pravo umnožavanja

Države članice propisuju isključivo pravo na odobravanje ili zabranu izravne ili neizravne, privremene ili trajne reprodukcije bilo kojim sredstvima i u bilo kojem obliku, u cjelini ili dijelom:

- (a) za autore, njihovih djela;
- (b) za izvođače, snimki njihovih izvedbi;
- (c) za proizvođače fonograma, njihovih fonograma;
- (d) za producente prvih snimki filmova, u odnosu na originale i kopije njihovih filmova;
- (e) za radiodifuzne organizacije, snimki njihovih emisija, bilo da su te emisije prenošene žicom ili zrakom, uključujući kabel ili satelit.

Članak 3.

Pravo na prenošenje djela javnosti i pravo stavljanja na raspolaganje javnosti drugih sadržaja

1. Države članice autorima daju ekskluzivno pravo da odobre ili zabrane bilo kakvo prenošenje njihovih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući činjenje njihovih djela dostupnim javnosti na način da im korisnici mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.

2. Države članice propisuju isključivo pravo na odobravanje ili zabranu činjenja dostupnim javnosti, žicom ili bežičnim putem, na način da im korisnici mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu:

- (a) za izvođače, snimki njihovih izvedbi;
- (b) za proizvođače fonograma, njihovih fonograma;
- (c) za producente prvih snimki filmova, originala i kopija njihovih filmova;
- (d) za radiodifuzne organizacije, snimki njihovih emisija, bilo da su te emisije prenošene žicom ili zrakom, uključujući kabel ili satelit.

3. Prava navedena u stavcima 1. i 2. ne iscrpljuju se bilo kojim postupkom prenošenja sadržaja javnosti ili činjenja sadržaja dostupnim javnosti, kako je utvrđeno ovim člankom.

Članak 4.

Pravo distribucije

1. Države članice propisuju isključivo pravo za autore, u odnosu na originale njihovih djela ili njihove kopije, da odobre ili zabrane bilo koji oblik distribucije javnosti prodajom ili na drugi način.

2. Pravo distribucije ne iscrpljuje se unutar Zajednice u odnosu na original ili kopije djela, osim kada je prva prodaja ili drugi prijenos vlasništva u Zajednici nad tim predmetom učinjeno od strane nositelja prava ili uz njegovu suglasnost.

Članak 5.

Iznimke i ograničenja

1. Privremeni postupci umnožavanja navedeni u članku 2. koji su kratkotrajni ili slučajni (i) predstavljaju integralan i bitan dio tehnološkog procesa te čija jedina svrha je da omogućе:

- (a) transmisiju u mreži između trećih osoba preko posrednika, ili
- (b) legalno korištenje

djela ili drugog sadržaja, i koji nemaju nezavisan ekonomski značaj, izuzimaju se od prava umnožavanja predviđenog člankom 2.

2. Države članice mogu propisati iznimke ili ograničenja prava umnožavanja utvrđenog u članku 2. u sljedećim slučajevima:

- (a) u odnosu na reprodukcije na papiru ili bilo kojem sličnom mediju, nastale korištenjem bilo koje vste fotografske tehnike ili nekim drugim procesom sa sličnim učincima, uz iznimku notnih zapisa, pod uvjetom da nositelji prava dobiju pravičnu kompenzaciju;
- (b) u odnosu na reprodukcije na bilo kojem mediju napravljene od strane fizičke osobe za privatne potrebe i za ciljeve koje nisu, na izravan ili neizravan način, komercijalni, pod uvjetom da nositelji prava dobiju pravičnu naknadu koja uzima u obzir primjenu ili neprimjenu tehničkih mjera navedenih u članku 6. na predmetno djelo ili sadržaj;
- (c) u odnosu na posebne postupke reprodukcije urađene od strane javno dostupnih knjižnica, obrazovnih ustanova ili muzeja, ili arhiva, čija svrha nije ostvarivanje izravne ili neizravne ekonomske koristi;
- (d) u odnosu na kratkotrajne snimke djela načinjene od strane radiodifuznih organizacija njihovim vlastitim sredstvima i za njihove vlastite emisije; čuvanje tih snimki u službenim arhivama može biti dopušteno na osnovi njihovog iznimnog dokumentarističkog značaja;
- (e) u odnosu na reprodukcije emisija urađene od strane društvenih institucija (kao što su bolnice ili zatvori) u nekomercijalne svrhe, pod uvjetom da nositelji prava dobiju pravičnu naknadu.

3. Države članice mogu propisati iznimke ili ograničenja prava navedenih u člancima 2. i 3. u navedenim slučajevima:

- (a) korištenje jedino u svrhu ilustracije u procesu podučavanja ili za znanstveno istraživanje, dok god je izvor, uključujući ime autora, naznačen, osim ako se to pokaže nemogućim i u mjeri u kojoj je opravdano nekomercijalnom svrhom koju treba ispuniti;
- (b) korištenje za dobrobit osoba s invaliditetom, koje je izravno povezano s invaliditetom i nekomercijalne je prirode, u mjeri u kojoj to zahtijeva invaliditet o kojem se radi;

- (c) reprodukcija od strane tiska, prenošenje sadržaja javnosti ili činjenje dostupnim objavljenih članaka o aktualnim ekonomskim, političkim ili religijskim temama ili emisija ili drugih sadržaja iste prirode, u slučajevima kada takvo korištenje nije izrazito zabranjeno i dok god je izvor, uključujući ime autora, naznačen, ili se radi o korištenju djela ili drugog sadržaja u vezi s izvješćivanjem o aktualnim zbivanjima, u mjeri u kojoj je to opravdano svrhom informiranja i dok god je izvor, uključujući ime autora, naznačen, osim ako se to pokaže nemogućim;
- (d) citiranje u svrhe kakve su kritika ili recenzija, pod uvjetom da se odnose na djelo ili drugi sadržaj koji je već na legalan način učinjen dostupnim javnosti, da je, osim ako se to pokaže nemogućim, izvor, uključujući ime autora, naznačen, i da je njihovo korištenje u skladu s dobrom praksom i u mjeri u kojoj to zahtijeva posebna svrha;
- (e) korištenje za potrebe javne sigurnosti ili da se osigura pravilno postupanje ili izvješćivanje o upravnim, parlamentarnim ili sudskim procesima;
- (f) korištenje političkih govora, kao i izvadaka iz javnih predavanja ili sličnih djela ili sadržaja u mjeri u kojoj je to opravdano svrhom informiranja i pod uvjetom da je izvor, uključujući ime autora, naznačen, osim kada se to pokaže nemogućim;
- (g) korištenje tijekom vjerskih proslava ili službenih proslava organiziranih od strane javnih vlasti;
- (h) korištenje djela, kao što su djela arhitekture ili skulpture, napravljenih da bi bili trajno postavljeni na javnim mjestima;
- (i) slučajno uključivanje djela ili ostalih sadržaja u drugi materijal;
- (j) korištenje za potrebe oglašavanja javne izložbe ili prodaje umjetničkih djela, u mjeri u kojoj je to potrebno za promociju događaja, isključujući bilo kakvu komercijalnu svrhu;
- (k) korištenje za potrebe karikature, parodije ili satirične imitacije;
- (l) korištenje u vezi s demonstracijom ili popravkom opreme;
- (m) korištenje umjetničkog djela u obliku građevine ili nacрта ili plana građevine za potrebe rekonstrukcije;
- (n) korištenje prenošenjem ili činjenjem dostupnim, za potrebe istraživanja ili privatne studije, pojedincima preko namjenskih terminala po premisi ustanova navedenih u stavku 2(c) djela ili drugih sadržaja koji nisu predmet kupovine ili licencnih uvjeta, sadržanih u njihovim kolekcijama;
- (o) korištenje u određenim drugim slučajevima od manje važnosti kada iznimke ili ograničenja već postoje prema nacionalnim zakonima, pod uvjetom da se tiču samo analognog korištenja i nemaju utjecaj na slobodno kretanje roba i usluga unutar Zajednice, bez prejudiciranja ostalih iznimki i ograničenja sadržanih u ovom članku.

4. U slučajevima kada države članice mogu predvidjeti iznimku ili ograničenje prava reprodukcije sukladno stavcima 2. i 3., one mogu isto tako predvidjeti iznimku ili ograničenje prava distribucije kako je navedeno u članku 4. u mjeri u kojoj je to opravdano svrhom odobrenog čina reprodukcije.

5. Iznimke i ograničenja predviđeni stavcima 1., 2., 3. i 4. primjenjuju se samo u određenim posebnim slučajevima koji nisu u suprotnosti s normalnim korištenjem djela ili drugog sadržaja i na nerazuman način ne dovode u pitanje legitimne interese nositelja prava.

POGLAVLJE III

ZAŠTITA TEHNIČKIH MJERA I INFORMACIJA O UPRAVLJANJU PRAVIMA

Članak 6.

Obveze u vezi s tehničkim mjerama

1. Države članice osiguravaju adekvatnu pravnu zaštitu protiv zaobilaženja bilo kojih efektivnih tehničkih mjera koje određena osoba provodi u znanju ili s razumnom osnovom da zna da ih neka druga osoba namjerava zaobići.

2. Države članice osiguravaju adekvatnu pravnu zaštitu protiv proizvodnje, uvoza, distribucije, prodaje, iznajmljivanja, oglašavanja za prodaju ili iznajmljivanje, ili posjedovanja u komercijalne svrhe naprava, proizvoda ili komponenti ili pružanja usluga koji se:

- (a) propagiraju, oglašavaju ili stavljaju u promet u svrhu zaobilaženja mjera, ili
- (b) imaju tek ograničenu komercijalno značajnu svrhu ili primjenu osim za zaobilaženje, ili
- (c) su prije svega kreirani, proizvedeni, prilagođeni ili realizirani u svrhu omogućavanja ili zaobilaženja

bilo kojih efektivnih tehničkih mjera.

3. Za potrebe ove direktive, izraz „tehničke mjere“ znači bilo koju tehnologiju, uređaj ili komponentu koji su, u svom uobičajenom načinu djelovanja, kreirani da spriječe ili ograniče postupke, u odnosu na djela ili druge sadržaje, koji nisu odobreni od strane nositelja autorskog ili srodnog prava, na način predviđen zakonom ili *sui generis* pravom utvrđenim Poglavljem III Direktive 96/9/EZ. Tehničke mjere se smatraju „efektivnim“ kada je korištenje zaštićenog djela ili drugog sadržaja kontrolirano od strane nositelja prava kroz primjenu kontrole pristupa ili postupka zaštite, kao što je kodiranje, izokretanje ili druga transformacija djela ili drugog sadržaja, ili primjenu mehanizma kontrole kopiranja koji postiže cilj zaštite.

4. Pored pravne zaštite predviđene stavkom 1., u odsutnosti dobrovoljnih mjera od strane nositelja prava, uključujući sporazume između nositelja prava i drugih zainteresiranih strana, države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da nositelji prava učine dostupnim beneficijarima iznimki ili ograničenja predviđenih nacionalnim zakonom u skladu s člankom 5(2)(a), (2)(c), (2)(d), (2)(e), (3)(a), (3)(b) ili (3)(e) načine na koji će ostvariti korist od predmetnih iznimki ili ograničenja, u mjeri u kojoj je potrebno da se ostvari korist od iznimke ili ograničenja i kada taj beneficijar ostvaruje legalan pristup predmetnom zaštićenom djelu ili sadržaju.

Države članice mogu također poduzeti takve mjere u odnosu na beneficijara iznimke ili ograničenja utvrđenih u skladu s člankom 5(2)(b), osim ako je reprodukcija za privatne potrebe već omogućena od strane nositelja prava u mjeri potrebnoj da se ostvari korist od predmetne iznimke ili ograničenja i u skladu s s odredbama članka 5(2)(b) i (5), bez sprječavanja nositelja prava da usvoje adekvatne mjere što se tiče broja reprodukcija u skladu s tim odredbama.

Tehničke mjere primijenjene svojevolumno od strane nositelja prava, uključujući one primijenjene u provedbi dobrovoljnih sporazuma, te tehničke mjere primijenjene u provedbi mjera poduzetih od strane država članica, uživaju pravnu zaštitu predviđenu stavkom 1..

Odredbe prvog i drugog stavka ne primjenjuju se na djela ili druge sadržaje učinjene dostupnim javnosti prema dogovorenim ugovornim uvjetima, na način da im korisnici mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.

Kada se ovaj članak primjenjuje u kontekstu direktiva 92/100/EEZ i 96/9/EZ, ovaj stavak se primjenjuje *mutatis mutandis*.

Članak 7.

Obveze što se tiče informacija o upravljanju pravima

1. Države članice osiguravaju adekvatnu pravnu zaštitu protiv bilo koje osobe koja svjesno, bez odobrenja, vrši bilo koju od sljedećih radnji:

- (a) uklanjanje ili izmjena bilo kakvih elektronskih informacija o upravljanju pravima;
- (b) distribucija, uvoz radi distribucije, emitiranje, prenošenje ili činjenje dostupnim javnosti djela ili drugih sadržaja, zaštićenih prema ovoj direktivi ili prema Poglavlju III Direktive 96/9/EZ, s kojih su bez odobrenja uklonjene ili izmijenjene elektronske informacije o upravljanju pravima,

ako takva osoba zna, ili postoji razumna osnova da zna, da će čineći te radnje izazvati, omogućiti, olakšati ili prikriti kršenje autorskog prava ili prava srodnih autorskom, kako su predviđena zakonom, ili *sui generis* prava utvrđenog Poglavljem III Direktive 96/9/EZ.

2. Za potrebe ove direktive, konstrukcija „informacije o upravljanju pravima“ znači bilo koje informacije dane od strane nositelja prava koje identificiraju djelo ili drugi sadržaj naveden u ovoj direktivi ili obuhvaćen *sui generis* pravom utvrđenim Poglavljem III Direktive 96/9/EZ, autora ili bilo kojeg drugog nositelja prava, ili informacije o terminima i uvjetima korištenja djela ili drugog sadržaja, te bilo kakve brojeve ili kodove koji predstavljaju takve informacije.

Prvi stavak se primjenjuje kada je bilo koja od navedenih informacija povezana s kopijom, ili izgleda da je u vezi s prenošenjem javnosti, djela ili drugog sadržaja navedenog u ovoj direktivi ili obuhvaćenog *sui generis* pravom utvrđenim Poglavljem III Direktive 96/9/EZ.

POGLAVLJE IV

ZAJEDNIČKE ODREDBE

Članak 8.

Sankcije i pravni lijekovi

1. Države članice propisuju odgovarajuće sankcije i pravne lijekove što se tiče kršenja prava i obveza utvrđenih ovom direktivom te poduzimaju sve potrebne mjere da osiguraju da se te sankcije i pravni lijekovi primjenjuju. Tako predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

2. Svaka od država članica poduzima mjere nužne da osigura da nositelji prava, čiji interesi su ugroženi prekršajnom aktivnošću izvršenom na njezinom teritoriju, mogu pokrenuti postupak za naknadu štete i/ili podnijeti zahtjev za sudsku zabranu te, u odgovarajućem slučaju, zahtjev za zapljenu prekršajnog materijala, kao i uređaja, proizvoda i komponenti navedenih u članku 6(2).

3. Države članice osiguravaju da nositelji prava budu u poziciji da podnesu zahtjev za sudsku zabranu protiv posrednika čije usluge koristi treća strana da bi povrijedila autorsko ili srodno pravo.

Članak 9.

Kontinuirana primjena drugih pravnih propisa

Ova direktiva ne dovodi u pitanje propise koji se prije svega odnose na prava iz patenta, žigove, dizajn, male patente, topografije poluvodičkih proizvoda, fontove, uvjetovani pristup, pristup kabelu radiodifuznih usluga, zaštitu nacionalnog blaga, uvjete za pravovaljanu pohranu, zakone o restriktivnim praksama i nelojalnoj konkurenciji, poslovnu tajnu, sigurnost, povjerljivost, zaštitu podataka i privatnost, pristup javnim dokumentima, ugovorno pravo.

Članak 10.

Vremenski aspekt primjene

1. Odredbe ove direktive primjenjuju se u odnosu na sva djela i druge sadržaje navedene u ovoj direktivi koji su na datum 22. prosinca 2002. zaštićeni propisima država članica iz oblasti autorskog i srodnih prava, ili koji zadovoljavaju kriterije za zaštitu prema odredbama ove direktive ili odredbama navedenim u članku 1(2).
2. Ova direktiva se primjenjuje na način da se ne dovode u pitanje postupci zaključeni ili prava stečena prije 22. prosinca 2002.

Članak 11.

Tehničke prilagodbe

1. Direktiva 92/100/EEZ se ovime mijenja i dopunjuje kako slijedi:

- (a) članak 7. se briše;
- (b) članak 10(3) se zamjenjuje sljedećim:

‘3. Ograničenja se primjenjuju samo u određenim posebnim slučajevima koji nisu u suprotnosti s normalnim korištenjem sadržaja i na nerazuman način ne dovode u pitanje legitimne interese nositelja prava.

2. Članak 3(2) Direktive 93/98/EEZ se zamjenjuje sljedećim:

‘2. Prava proizvođača fonograma istječu 50 godina nakon snimanja. Međutim, ako je fonogram legalno objavljen u tom razdoblju, navedena prava istječu 50 godina nakon datuma prve legalne objave. Ako se legalna objava nije dogodila unutar razdoblja spomenutog u prvoj rečenici i ako je fonogram na legalan način prenesen javnosti unutar tog razdoblja, navedena prava istječu 50 godina od datuma prvog legalnog prijenosa javnosti.

Međutim, kada kroz istek trajanja zaštite dodijeljene u skladu s ovim stavkom u njegovoj verziji prije izmjene direktivom 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informatičkom društvu (*) prava proizvođača fonograma više nisu zaštićena na datum 22. prosinca 2002., ovaj stavak neće imati učinak obnovljene zaštite tih prava.

(*) Sl. gl. L 167, 22.6.2001., str. 10'

Članak 12.

Završne odredbe

1. Komisija podnosi Europskom parlamentu, Vijeću i Ekonomskom i socijalnom odboru, ne kasnije od 22. prosinca 2004. i svake tri godine nakon toga, izvješće o provedbi ove direktive, u kojem će, *inter alia*, na osnovi konkretnih informacija dobivenih od strane država članica, posebice biti obrađena primjena članaka 5., 6., i 8. u svjetlu razvoja digitalnog tržišta. U slučaju članka 6., posebno se obrađuje to da li taj članak daje dovoljnu razinu zaštite i da li na radnje dopuštene zakonom negativno utječe korištenje efektivnih tehničkih mjera. Kada je to potrebno, posebno kako bi se osiguralo funkcioniranje unutarnjeg tržišta sukladno članku 14. Ugovora, podnosi prijedloge za izmjene i dopune ove direktive.

2. Zaštita prava srodnih autorskom sukladno ovoj direktivi nedimutom ostavlja i ni na koji način ne utječe na zaštitu autorskog prava.

3. Ovime se uspostavlja Kontaktni odbor, sastavljen od predstavnika nadležnih vlasti u državama članicama, predsjedava mu predstavnik Komisije i sastaje se ili na inicijativu predsjedavajućeg ili na zahtjev izaslanstva države članice.

4. Zadatci Odbora su sljedeći:

- (a) da ispita utjecaj ove direktive na funkcioniranje unutarnjeg tržišta, te da uputi na bilo kakve poteškoće;
- (b) da organizira konzultacije o svim pitanjima koja proistječu iz primjene ove direktive;
- (c) da omogući razmjenu informacija o relevantnim zbivanjima u zakonodavstvu i sudskoj praksi, kao i u ekonomiji, socijalnoj sferi, kulturi i tehnologiji;
- (d) da djeluje kao forum za utvrđivanje stanja na digitalnom tržištu zaštićenim djelima i drugim sadržajima, uključujući privatno kopiranje i korištenje tehničkih mjera.

Članak 13.

Primjena

1. Države članice usvajaju zakone i druge propise nužne za usklađivanje s ovom direktivom najkasnije do 22. prosinca 2002. One o tome odmah obavješćuju Komisiju

Kada države članice usvoje ove odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu direktivu ili se uz njih navode takva upućivanja prilikom njihove službene objave. Načine takvog upućivanja predvidjet će države članice.

2. Države članice dostavljaju Komisiji tekst glavnih propisa nacionalnog zakonodavstva kojeg usvoje u području koje uređuje ova direktiva.

Članak 14.

Stupanje na snagu

Ova direktiva stupa na snagu na dan objave u Službenom glasniku Europskih zajednica.

Članak 15.

Adresati

Ova direktiva je upućena državama članicama.

Sačinjeno u Bruxellesu 22. svibnja 2001.

za Europski parlament
predsjednik
N. FONTAINE

za Vijeće
predsjednik
M. WINBERG